

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 1 του Οκτώβριου 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 213

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ. 'Επιστημονικές επιφυλάξεις. — 'Η Φυματίωση στο λήθηγα.
 ΕΡΜΟΝΑΣ. Κριτικές αναποδιές (Παρορίτης και Περγαλιτών).
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Μονόλογος του μεθυμένου 'Ιντρα (μετάφρ. από τα Σανσκριτικά).
 ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ. 'Ανοιχτό γράμμα για τον κ. Α. Σιγανό.
 Κ. Π. 'Ιστορία άτ' τ' άγιον όρος.
 Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Ενοχοι και θύματα.
 ΝΙΚΟΣ ΒΕΗΣ. Κριτικά.
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. Νησιώτικα δηγήματα 'Ο Γλάρος.
 ΕΥΡΓΑΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ. Στη σπάνη του Μπαρμπα-Γεωργή.
 ΕΡΜΟΝΑΣ. Για το άρραβητάρι.
 ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Καϊρινές γραφές.
 ΑΛΕΞ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΓΛΟΥΣ. Στην Κύζικο.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γ. Σ. Ζουφρές, Βαρλέντης. Σπ. Ρίγας.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πράγματα (Οι πρόδοτες — 'Ο 'Ανοητόπουλος με τις μεγαλοφυίες του! — Διοικητική διαίρεση — Το χειμώ).
 Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ ΜΕΘΥΣΜΕΝΟΥ ΙΝΤΡΑ (Ργδ. 10,119)

Σά ρούφουλας ανάντιλος τό ποιοδ μ'έτιναζε.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Μ'έτιναζεν ή μέθη σάν τὰ φαριά την άμαξα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Τ' άγιόλογα μ' έσμίξαν σάν τό δαμάλι ή
 [μάννα του.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Καί στρίφω στην καρδιά μου σάν τορνευτής
 [τ' άγιόλογα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Χαρίσματα θά δώκω γώ κι' άγελάδες κι' άλογα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Σάν τίποτα μου κάζονται οι φυλές οι άν-
 [θρώπινες.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Στερέωμα και Γή σάν ή μιá μεριά μου δέν
 [είνε.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Σεπέρνασα τη γή και τον ούρανό στανάστημα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 'Αλλού, χαχά! νά στήσω την οίκουμένη
 [βούλομαι.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;

Κι' άφτου και στη στιγμή νά την θρουβελίσω
 [βούλομαι.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 'Αγγίζω και τό χώμα και τούρανο τό ψήλωμα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 'Εγώ ό μεγαλοδύναμος ώς τὰ γνέφια ανέβηκα.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Πηγαίνω σιά παλάτια μου και θυσιοφέρτης
 [γένομαι.
 Μην ίσως έπια Σώμα πολύ;
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΟΔΙΕΣ

'Από τη ζωή του Δειλινοῦ. — Κώστας Παρορίτης. Τραγούδια της 'Ακρογιαλιάς. — Γιάννης Περγαλιτής.

Παράξενο πόσο μοιάζουν άναμεταξύ τους τὰ περισότερα έργα της φιλολογικής μας. Φαντάζομαι κάποτε πώς ό ίδιος τεχνίτης τὲ γράφει: όλα συχναλλάζοντας μόνο τ' όνομά του για νά μὴ φαίνεται μονότονος σάν τὴν αἰωνιότητα. Καί τονέ φαντάζομαι με ψυχή που εύκολα τὴν ἀλλάζοθωριάζει τ' άγέρι κ' ή βαρυχειμωνιά και τό βασίλεμα που λιώνει, που τὴν ἀλαφιάζουν οι αντίλαλοι και τὴνε λιγοψυχούν τὰ κλασικά λουλούδια του μαγιοῦ. Πολλές φορές θαρρῶ πὸς τὸν εἶδχ στήν άκρη τῶν γιαλοῦ νά κλαίγεται με τό κύμα και νά ποθῆ τὰ φτερούγια του γλάρου και νά μοιρολογῆ της θάλασσας τὴν πικροκυματοῦσα γητεία. Του άρέσουν οι λιχμές ζωές κ' οι κουρασμένες λύπες και πάντα λαχταρεῖ γι' ανακούμπι κι άραξιά του της πρασινομάλλης νεράιδας τ' άγκάλιασμα. Γλυκαίνεται τὴν ώρα του δειλινοῦ και προσπαθεῖ τότε νά θυμηθῆ. Μά είναι κληρονόμος δυστυχισμένος.

Ζῆ μέσα του πολυκαίρινη κληρονομιά σκλαβοσύνης κι' άνημπορίας. Δέν τό ξέρει, μά τὰ περασμένα του πλακώνουν τὴ δημιουργική άγριαδα και τὸν ποτίζουν αδύναμη άγαθοςύνη. Δέν πάτησε ποτέ του τό μούστο του ήρωϊσμοῦ, δέν όρέγεται τὴ λαχτάρα του θεριοῦ που δαγκάνει μ' ήδονή, δέν ξαγνάντεψε τό Διόνυσο βουτημένο στο αίμα βακχικοῦ σκοτωμοῦ. 'Η μεγάλη του άρρώστια είναι ή καλοσύνη. Καί δὲ θά γίνῃ άληθινός ποιητής εσο δὲ μάθη νά μισῆ τὸν εαυτό του κι' όσο δέν άποδοθῆ σ' άγάπη καταφρονήτρα κι' άψηλόθωρη τρέλλα.

'Η Μούσα του είναι ανατολίτισσα. 'Ερχεται από τὴν 'Ασία τὴν πανάρχαιη, από τὴ χώρα τῶν τάφων και τῶν έρήμων, από κεί που ή σκόνη τῶν πεθαμένων πολιτισμῶν κρυφά κι' ἀλάθευτα δηλητηριάζει τὴ ζωῆ, από κεί που θολώνει τὴν ενεργεια ή σαπίλα κάθε θρησκείας που άπόκανε πιά.

Τ' άπέραντο κοιμητήρι της 'Ασίας. Κοιμητήρι πολιτειῶν που σβύσανε και της μεγάλης δόξας που βαρβαρώθηκε. Κοιμητήρι που τό στολίζουσε ρόδα περσικά και τό σκιαζουσε άκαητικά κυπαρίσσια. Κοιμητήρι όπου θαμποθωροῦν τό δειλινό άσπροφύρες κοπέλλες με τίς στάμνες στὸν ώμο κι' άηδονολαλοῦν τὴ νύχτα της όκνης άγάπης τὰ τραγούδια.

Δέν ξέρω λύπη πιό ναρκωτική από τὴ λύπη της νεκροφώρας 'Ασίας. Καί τό χώμα της, και τὰ λουλούδια της και τό μεσημέρι της τό βαρῦ χρυσο — χάρο μυρίζουν. Τὰ καρβάνια σάν ήσικιοι παρακυλῶνε μέσα στις φλογισμένες έρημιές τῶν άμμων.

Δέν έννοῶ πὸς ή έπιρροή της 'Ασίας είναι φιλολογική. Μάλλον είναι φυλετική. Καί γι' αυτό δύσκολα ξετινάζεται. Πρέπει νά περιμένουμε όργανική ἀλλαξιά νά ξαναγίωση της φυλής τὴ σάρκα και νά ξεσκαλώσῃ τό μυαλό. Καί πρέπει γι' αυτό νά έχου- με της ιστορίας τὴν ύπομνή.

'Ας κατεβούμε τώρα στο εἰδικό. Τὰ βιβλία που άνάφερα στήν άρχῆ γραφτήκανε με καλή πέννα και δίχως άνευλικρίνεια. 'Ο Παρορίτης ξέρει τὴν τέχνη νά μας λῆ κάτι άπλές ιστορίες γεμάτες ταπεινή τραγικότητα και κάποτε μάλιστα βαμένες σὲ πιό λεύτερο αίμα. 'Ισως νά πέφτη χαμηλά σὲ μερικές ήθογραφικές περιγραφές και νά έχῃ τὴν αντίληψη του πόνου κάπως μονοκόματη. Θά έλεγα κιάλας πὸς στήν ιστορήση της άγάπης δέν είναι άληθινός. 'Εκεί που σηκώνεται όμως είναι: σὲ θέματα καθὼς τὴν «Καμπάνα του 'Αη γιοργιοῦ» που φτάνουσε στήν αξία της φιλοσοφικής ἀλληγορίας.

'Ο Περγαλιτής πάλι μας έρχεται από τὴ θάλασσα δλοῖσα. Μας λῆει τό τραγούδι του διακρυτό- χρωμου νεροῦ και τὴ σιγαλά τῶν άργοςάλευτων ώκεανῶν. Ταξίδια κι' άνεμόδαρτα κύματα κι' άρμυρές λιακάδες όρέγεται. Καί ξεχνῶ δλοτέλα τὴ στεριά. Τὴνε συλλογίζεται μόνο με κάποια φυλακῆς άνατριχίλα. Κ' ίσως έχῃ άδικο σ' αυτό. 'Ισως νάτανε καλύτερα για τὴν τέχνη του άν άγαποῦσε θρηρετά τὴ μάννα στεριά. 'Η έννοια της γῆς είναι πιθανώτατα ή μεγαλύτερη έννοια της ζωῆς.

Και νά δυό τεχνίτες που θά είχαν άνεβῆ σὲ πιό βάσιμη και πιό ουσιαστική αντίληψη της ζωῆς άν είχανε γεννηθῆ ἀλλιῶτικα. Μά δὲ φταίνε κείνοι άν έχουσαν άκόμα στις φλέβες τους αίμα της 'Ασίας.

Karachi 18.9.96.

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Δυό κριτικοί στήν κριτική του Κίμωνα κρεθήκανε
 Και για μιá κρήνη άκριτη για ποιητή βρεστήκανε
 Κακά μας προμνήματα για τούτο τό χειμώνα
 Δυό γαϊδαροι μαλώνουσε σὲ ξένον άχειρωνα.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ